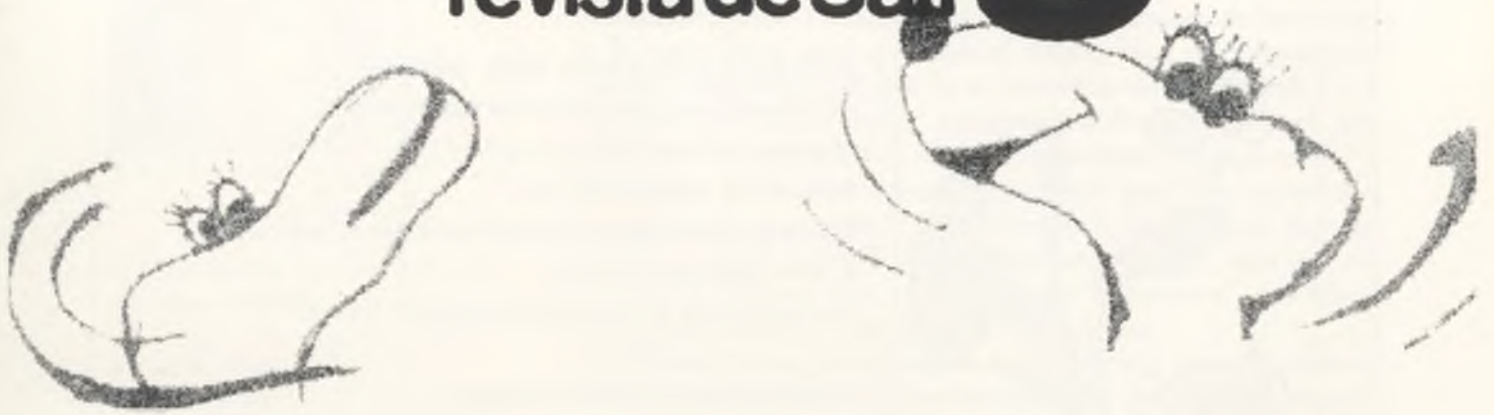

la faRrga

revista de Salt

ANY XX - NÚM. 173 - GENER - FEBRER - MARÇ 1999 - PREU: 300 PTA.

le sBERNardes

le sBERNardes

RACÓ POÈTIC

*M'havies fet enrabiari,
t'havia odiat fins a plorar;
diuen que d'aquesta manera
aprenem a estimar,
i en aquest cas deu ser veritat!*

*Mirant els teus ulls blaus
creient en la immortalitat
dormint al teu costat,
tot era seguretat,
diuen que així comencem a estimar
i, en aquest cas,
negar-ho és una imbecilitat.*

*Aviat farà dos anys,
que em vas abandonar,
va ser de sobte, inexplicable.
No vaig venir a plorar, imperdonable.*

*Estic sol i penso en tu
ja no puc venir a trobar-te,
ja no puc mullar les teves espatlles,
tan sols puc cridar.
RAFEL, per que vares marxar.*

Eloi Bonadona Vendrell

Dedicat a Rafel Blanquera i la seva família

Animàlia

Laborables de 10 a 2 matí i de 4 a 9 tarda
Dissabtes de 10 a 2 del matí.

LLUÍS M. BOSCH i COLOMER col 409
JOSÉ LUIS MARTÍNEZ FERNÁNDEZ col. 604

URGÈNCIES 908 / 83 27 42

Països Catalans, 40 - Tel. i Fax: 972 23 90 03
17190 SALT (Girona)

**CLÍNICA
VETERINÀRIA**

FRADERA PINTORS

Passeig Josep M. Folch i Torres, 21 - 17190 SALT
Tel. i Fax: 972 23 96 66 - Tel. Mòbil 629 73 83 18

ATENCIÓ ALS COL·LECCIONISTES DE LA FARGA

Amb el número 172, corresponent als mesos de novembre 7desembre de 1998
es completa el volum núm. IX de LA FARGA, Revista de Salt.

Aquest tom comprèn els números que van del 153 al 172, ambdós inclosos.

ANY XIX/NÚM. 173
Gener-Febrer-Marc 1999

PORTADA: La ludoteca de Salt
Susanna Hernández

LA FARGA/ Revista de Salt

EDITA/ Casal de Jubilats de Salt

DIRECCIÓ/ Josep Cristòfol i Darné

COORDINACIÓ/ Ma. Àngels Mir

CONSELL DE REDACCIÓ/ Josep Cristòfol i Darné, Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Benet Galí i Johera, Agapit Alonso i Pont, Ricard Giménez i Camins, M. Àngels Mir i Casas, Lluís Rovira i Pato i Gerard Carreras i Comas

COL.LABORACIÓ HABITUAL/ Salvador Sunyer i Casadevall, Jordi Soler i Quim Pla.

COMPAGINACIÓ/ Xarli Terribas i Roca

CORRECCIÓ i ESTIL/ Toni Rusalleda

FOTOGRAFIA/ Xavier Pascual

PUBLICITAT/ Vicenç Saurina

DISTRIBUCIÓ/ Pitu Geli

ADMINISTRACIÓ/ Joan Boada i Reig

TIRADA/ 1.500 exemplars

REDACCIÓ/ Passeig Verdaguer, 1

Tels. 972 23 04 98 - 972 23 85 78

IMPRESSIÓ/ Impremta Pagès, S.A.

Tel. 972 42 01 07 - ANGLÈS (Girona)

DIPÒSIT LEGAL/ GI-356/79

SUBSCRIPCIÓ ANUAL/1.500 pta.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECESSÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRESSADES EN ELS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM ÍNTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS ARTICLES, SEMPRE I QUAN SE N'INDIQUI LA PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

1999, Any Internacional de les Persones d'Edat

L'Assemblea General de l'ONU ha proclamat el 1999 l'Any Internacional de les Persones d'Edat, "en reconeixença de l'arribada de la humanitat a la seva maduresa demogràfica i de l'esperança que això comporta pel que fa a l'evolució de les actituds i les capacitats en l'esfera social, econòmica, cultural i espiritual, per aconseguir la pau mundial i el desenvolupament del segle vinent". D'entrada, i a part d'aquests arguments que l'alt organisme internacional exposa com a justificatius de la seva decisió, hem de dir que ens plau el qualificatiu de "persones d'edat", més que no pas els de "tercera edat", "avis", "vells", "ancians", o d'altres emprats habitualment per designar la gent gran.

L'envelliment sense precedents de les poblacions que s'observa a tot el món constitueix un desafiament sense parió i a la vegada urgent en matèria de polítiques i de programes per als governs, ONG i grups privats. Per això, l'ONU insta tothom a donar suport a una sèrie d'iniciatives en favor de les persones d'edat, entre les quals voldríem destacar:

- Que s'elaborin polítiques i programes que responguin a les característiques, les necessitats i les capacitats d'aquestes persones.
- Que es doni a les dones d'edat un suport adequat i d'acord amb la seva contribució -en gran part no reconeguda- a l'economia i al benestar de la societat.
- Que s'animi el col·lectiu de persones d'edat a desenvolupar les capacitats socials, culturals i emocionals que tal vegada no hagin pogut desenvolupar durant els anys de treball remunerat.
- I, sobretot, que es consideri que les persones d'edat contribueixen al bé de les seves societats i no en són una càrrega.
- Finalment, s'invita a celebrar el Dia Internacional de les Persones d'Edat, el primer d'octubre. Comencem a pensar-hi; perquè, com a Casal de Jubilats, aquest és un tema que ens toca de prop. Per això ens ha semblat escaient destacar-ho en aquest primer número de l'any que comença: l'Any Internacional de les Persones d'Edat.

LA FARGA

RACÓ POÈTIC.....	2
EDITORIAL	
1999 Any Internacional de les persones d'edat.....	3
COL.LABORACIÓ	
Els dos xiprers.....	4-5
FINESTRA OBERTA	
3r Congrés Nacional de la Gent Gran.....	6-8
A PEU PLA	
Un apòstol de Catalunya.....	9-11
ENTRETENIMENT	
Qui ho mira?.....	12-13

TEMA CENTRAL	
La ludoteca.....	14-15
El futur del joc.....	16-17
La nina: un joc de sempre, és el joc més venut...	18-19
COL.LABORACIÓ	
Algunes dades socioeconòmiques del municipi de Salt.....	20-22
Solució entreteniment.....	22
L'ACUDIT FOLL.....	23

Els dos xiprers

Els dos xiprers

Allà vora el "Salt de la Maçana" hi ha dos xiprers que contemplen la vida dels altres éssers vius, quan se'ls acosten. Observen i escolten i entre ells fan els seus comentaris.

Sols tenen la remor monòtona, però suau, del petit salt d'aigua, el crit d'algun ocellet i, a la nit, el cant del grill que anima la vesprada.

Una altra qüestió és la fressa no massa llunyana dels artefactes que s'encalquen damunt aquell monstre de ciment que s'aguanta

sobre pilastres de pòrtland. No para. De dia i de nit. Per què corren tant?

Els xiprers no ho acaben d'entendre. Ja s'han acostumat a aquest brogit de fons i paren esment a la realitat més propera, el seu entorn de les Deveses.

-Mira, per allà ve un gos solt. Ah, tot darrere el segueix l'amo.

-Sí, ja ho sabem. De nas a terra, flairant-ho tot, ensumant cada arbre, i quan li vingui bé farà les seves necessitats! Prou que ho diu el cartell "Els gossos a passejar,

frigorífics del ter

S.a.

**ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPECEJAMENT N.º R.S. 10.4125/CAT-10.03930/GE**

c/ Major, 419 - Tel. 972 23 31 11*
17190 SALT (Girona)
Fax 972 24 45 18

Télex 56204 FTER-E
Apart. Correus, 239
17080 GIRONA

no a..." Ha, ha. Però aquest encara s'allunya de la vila! L'altre dia aquí, prop nostre, te'n recordes? Un home li explicava a l'altre que el Pedró de la plaça de la vila és ple de femtes.

- Ja està bé! Els falta educació, als seus amos.

- Els gossos no hi tenen cap culpa.

- És veritat. Ells són uns manats.

- És una responsabilitat dels humans. Tinguessin tanta cura d'aquests animals com en tenen d'ells mateixos!

- Què vols dir?

- Que ells sí que es cuiden. Tots els que veus passejar, caminar i córrer per aquí és per mantenir-se en forma, físicament sans. Ja sigui perquè els ho ha receptat el metge o perquè volen aprimarse, o perquè els vagin més lleugeres les cames, per la circulació de la sang, o pel que sigui.

- Saps què et dic? Queestic content de ser xiprer. Tenim l'aliment aquí mateix, que xuquem per les arrels i per l'aire. I l'aigua de la riera ens rega contínuament. I ens mantenim en forma, forts i esvelts.

- Ja! Però no podem moure'ns d'aquí.

- Què en trauríem? Per què corren tant els humans amb els seus cotxes? On volen arribar? És que no posen arrels enlloc?

- Tens raó, tenen el perill de córrer molt i no saber cap on corren. Molts humans viuen superficialment. No aprofiten el temps. El malgasten. La nostra

vida és molt més plàcida.

- Sí, com aquestes dues dones que ara s'acosten. Van passejant tranquil·les, parlant entre elles, sense pressa. Sembla que tinguin ja tota la feina feta. El seu rostre ho diu, que saben aprofitar la vida.

El sol es va colgant i demà serà un altre dia. Els xiprers callaran una estona fins que la llum els torni a mostrar el paisatge habitual on acuden els altres éssers vius, que són motiu dels seus diàlegs.

BENET GALÍ

GARATGE INTERNACIONAL

ROBERT VIDAL, SA.

CONCESSIONARI

Alfa Romeo **FIAT** **LANCIA**

Ctra. Girona-Anglès, s/n - Tel. 972 23 15 61 - **SALT** (Girona)

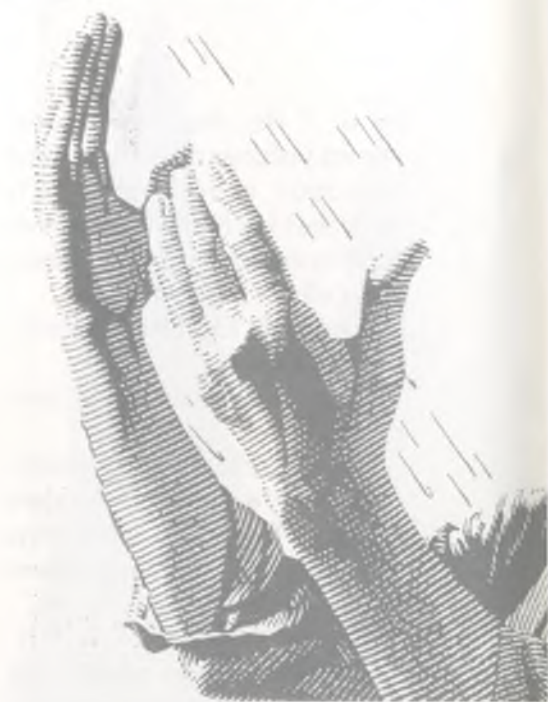
3r Congrés Nacional 3r Congrés de la Gent Gran (I)

El 22 i 23 de maig passat es va celebrar a Barcelona el 3r Congrés de la Gent Gran. Hi vaig assistir com a delegat en representació del nostre Casal de Jubilats. Cal esmentar que aquests congressos són importants pels temes que es debaten i per la connexió que representa entre tots els casals de jubilats de Catalunya.

Les ponències d'aquest 3r Congrés ja venien orientades per unes trobades anteriors dels organitzadors del Congrés i facilitaven que cada casal hi pogués fer les esmenes que

cregués oportunes. Les ponències eren les següents: 1a- Document de reflexió per a la Ponència de Relacions Intergeneracionals. 2a- Document de reflexió per a la Ponència de Corresponsabilitat i 3a- Document de reflexió per a la Ponència del Benestar.

Vull agrair a la Junta del Casal que se'm permetés participar en la ponència que cregués més oportuna. Vaig participar en la 3a ponència amb una esmena (*més aviat un afegitó*), consensuada amb la Junta, ja que aquest apartat no hi era tractat. En síntesi, deia que els augments,

segons l'IPC anual, que el govern aplica a les pensions dels jubilats, en comptes de ser a tant per cent, i que sembla el més correcte, amaguen el fet que la corresponsabilitat no és tal. Que l'aplicació correcta seria, amb el mateix pressupost, que els augments fossin lineals. No cal ar-

auto - sport

VEHICLES TOT TERRENY

**TOTES LES
MARQUES
4 x 4**

SERVEI: SPORT GARATGE, S.A.

Passeig Marquès de Camps, 13 - Tel. i Fax: 972 23 78 83 - **SALT**

gumentar gaire la proposta. Si tots els augments que es produeixen sovint, com el telèfon, combustibles, transports, llum, etc., fins i tot quasi tots els impostos municipals, són lineals, sembla que seria de justícia aplicar la pujada en sentit lineal. Cal dir que se'm va permetre defensar l'esmena, ja que no estava inclosa en la ponència; en la votació consegüent, aquesta esmena va ser aprovada per majoria amb un sol vot en contra. A la sessió hi assistírem uns 600 delegats, ja que va ser la Ponència amb més inscrits. Ara, explicar les conclusions de totes les ponències em sembla que seria un pèl pesat, no per a mi explicar-les, sinó per al possible lector. Sí que em referiré a les que em sembla que poden incidir més -o que haurien d'incidir més- en el conjunt de jubilats.

LES RELACIONS INTERGENERACIONALS

Impulsar la promoció de la solidaritat, l'associacionisme, la cooperació, l'estimació, el respecte, el civisme, la convivència, la tolerància, el compromís envers el medi ambient, el voluntariat i la democràcia entesos com a elements que propicien l'enfortiment d'aquestes relacions intergeneracionals.

Descompte del 10% per als jubilats
socis del "Casal de Jubilats"

ÒPTICA TARRUS, s.a.

Jaume Tarrús i Galter

*Òptic diplomat
Llicenciat en Ciències Físiques*

c/ Santa Clara, 54 - Tel. 972 21 37 50 - GIRONA
c/ Dr. Ferran, 1 - Tel. 972 23 06 61 - SALT

S'han d'incrementar els recursos d'atenció domiciliària i centres de dia per a aquelles famílies que tenen persones grans a càrrec i necessiten aquesta atenció. Cal fer el que calgui perquè aquestes persones puguin romandre al màxim temps possible a la pròpia llar i així gaudeixin de la màxima qualitat de vida.

CORRESPONSABILITAT

Es declara que la persona gran ha de mantenir-se activa. Ha de fer amb els altres per transformar la societat.

S'insisteix en la conveniència que la gent gran no s'instal·li solament en la reivindicació. Al mateix temps, la gent gran també ha de sentir-se solidària amb els joves que tenen dificultats per accedir al món del treball i amb

les persones de més de 45 anys que es troben en situació d'atur. Es demana a les administracions competents que reconeguin el treball no remunerat que moltes persones grans han realitzat al llarg de la seva vida, en especial la feina de la llar. Així mateix, es demana que es garanteixin uns ingressos mínims a totes les persones per tal que aquestes puguin viure amb dignitat i amb la màxima autonomia.

L'ESTAT DEL BENESTAR

Es reclama que el benestar signifiqui, entre altres garanties, la d'unes pensions dignes i l'estabilitat del poder adquisitiu. I també facilitar la permanència a la pròpia llar.

Es demana de reforçar l'assistència socio sanitària perquè

millori l'atenció de les malalties cròniques i inclogui l'odontologia i la podologia com a serveis de la xarxa bàsica de salut. Atenuar els impostos municipals a la gent gran amb pocs recursos i la gratuïtat, o reducció, en les tarifes del transport urbà i interurbà; promoure les beques de menjador.

Que es fixi una pensió de viduïtat d'un 75% de la base reguladora i que l'increment de les pensions es faci linealment entre tots els pensionistes, en lloc del sistema proporcional actual.

S'expressa la voluntat d'avançar envers l'estructura d'un Estat del Benestar europeu, és a dir, d'una veritable Europa social.

R. TORRAMADÉ

**IMPRESA
PAGES, S.A.**

Can Planas - Paratge Ca l'Aulet, s/n
Tel. 972 42 01 07* (3 línies) - Fax 972 42 22 67
17160 ANGLÈS (Girona)

AUTO TALLER

F. FELIU C.B.

c/ Pere Coll i Guitó, 22
Telèfon 972 23 19 73
17190 SALT (Girona)

Ctra. Nacional II (Encreuam. Caldes)
Telèfon 972 47 03 66
17455 CALDES DE MALAVELLA
(Girona)

estació servei CLAU, S.A.

**Gasolina súper - sense plom
(95 i 98) - Gasoil "A" i "C"
Petroli per a estufes
Rentacotxes automàtic
Olis Recanvis**

Ctra. Nacional 141, km. 110
Tel. 972 44 03 03 - 17162 BESCANÓ
Països Catalans, 57 - Tel. 972 24 05 64
Marquès de Camps, 79 - Tel. 972 24 27 50 - 17190 SALT

Comerc
TURRÓ.S.A.

**VENDA I LLOGUER DE MAQUINÀRIA I
UTILLATGE PER A LA CONSTRUCCIÓ**

Passeig dels Països Catalans, 56
Tel. 972 23 37 31 - Fax 972 24 11 81 - 17190 SALT

Un apòstol de Catalunya

Aquest any celebrem el 50è aniversari d'activitats d'una persona singular, il·lustre i noble, que ha estat tot un exemple d'acció i de l'associacionisme. Des dels seus inicis, ell com ningú, és un gran amant de la natura i coneix bé tots els nostres cims. Des de la postguerra, va saber conjuntar l'amor a Catalunya amb l'excursionisme, és a dir, coneix bé el país i la seva gent. De fet, per estimar bé Catalunya s'hi ha d'haver caminat molt, conèixer cada indret, els seus costums, la seva personalitat... No n'hi ha prou de fer estudis de laboratori. És un bon home i sobretot molt intel·ligent, alhora que senzill... és en Josep Cristòfol i Darné. D'encà que el vaig conèixer sempre em cridà l'atenció aquest home sec i petit, però que en tot moment feia coses. És tan gran la seva vitalitat que sempre realitzava els treballs que no volia fer

ningú, també els més feixucs i mai no vaig comprendre per quin motiu aquell home era tan actiu i tan entusiasta en les seves tasques. Repeteixo... feines molt dures del món intel·lectual... Em feia l'efecte que era una persona d'alguna orde desconeguda, però molt pura, de l'Edat Mitjana o alguna cosa així, traslladat als nostres dies. O bé, un monjo, d'aquells d'*ora et labora*, que es troben en llocs de reflexió (convents). Però en Josep és aquí, enmig d'aquesta societat. Dels milers de gent que he tractat he trobat un bon munt de mercaders i especuladors pertot arreu, també gent que per vanitat o supèrbia fan bandera de coses que podrien ser semblants, però no és pas el mateix... recordem, *l'ora et labora*, reflexió i treball sense res a canvi, d'aquests n'hi ha molt pocs, i d'aquestes persones il·lustres, amb majús-

OPEL

Gudayol Auto-Taller, S.A.

Exposició i Venda: C/ Major, 156

Telèfon. 972242043 / 939840872

E-mail: gudayol@gm.es

Horari: de dilluns a dissabte de 10 a 1 i de 5 a 8

Servei Oficial: C/ Mercè Rodoreda, 13

Telèfon: 972243749

Grua 24 hores: 907206230

Horari: de dilluns a divendres de 9 a 1 i de 3 a 8

Dissabte al matí obert de 10 a 1

GRAN PROMOCIÓ

Grans Ofertes en Venda de Cotxes i Serveis

Vine a la nostra exposició i veuràs els avantatges de comprar un Opel a Salt.

70^e
Aniversari
1928 - 1998

També ens podeu trobar a Internet: <http://www.gm.es/gudayol>

cules, n'he conegudes molt poques, em sobren dits d'una mà. Possiblement he tingut mala sort. I quan al bell mig d'aquesta absurda societat et trobes amb una persona amb aquestes característiques, no quedes pas menys que fascinat. No vull fer un recull de les seves activitats, però per citar-ne algunes diré, des de portar la delegació de la UEC a Girona, creació del CES, secretari del Premi Prudenci Bertrana, Presència, la Farga, etc., etc... i no en dic ni la meitat.. bé val un reconeixement.

***

Anys més tard vaig comprendre el perquè de tota aquella activitat, és a dir, el que et feia moure, el que t'alimentava no era ni més ni menys que un gran amor a Catalunya. I amb una gran fe propagues amb el teu treball l'amor a la terra, al país, a la llengua i a la seva gent, per això podríem dir-te l'Apòstol de Catalunya, perquè tu, com ningú, has donat exemple generositat i saber fer.

***

Això que diré a continuació pensa que no és fruit de la improvisació, ni tampoc del deliri..., li he donat voltes i més voltes..., posar-ho o no?... malgrat que sembli que esmorteix l'article o que li fa nosa, l'enriqueix, perquè no es pot deixar de banda una sèrie de qüestions que sovint afecten una persona d'idea.

Des que van establir aquest sistema amb un capitalisme brutal on tot és mercat, és el que en economia diuen la teoria de la carrera i la pastanaga, amb tot el que això representa de negatiu per a la humanitat, on s'han perdut els valors humans, la dignitat humana, i la vàlua estrella és la hipocresia..., està plena d'escorpins, de venuts, de traïdors, d'oportunistes, de trepes i de gent que et foten a la mínima de canvi la punyalada, malgrat que, en determinades èpoques, es diguin companys/amics i això per tots cantons. Per això, malgrat tot, per aquests 50 anys d'activitats i d'amor a la pàtria, per molts anys JOSEP. Tu t'ho vals. Fins a la victòria.

UNDARA

QUE? QUÈ? QUÈ?

Si no hi sent bé,
 corregir l'oïda pot ser tan fàcil com corregir la vista.
 Però si espera a quedar-se sord, pocs casos tenen solució.
 Gaudeixi de la vida plenament. Cuidi la seva salut auditiva.

Audioson
 Centre de Control Auditiu

El convidem a una Revisió Auditiva completa i gratuïta.

És còmoda, ràpida i segura. Sabrà exactament com està la seva oïda i comprovarà com pot tornar a sentir-hi bé.

Audioson - Pompeu Fabra, 13 Girona Telèfon: 20 31 32
 (entre Pl. Catalunya i Hosp. Sta. Caterina)

Òptica Salt - Àngel Guimerà, 75 Salt

RESERVI HORA TRUCANT AL TELÈFON: **20 31 32**

CRONOLOGIA: JOSEP CRISTÒFOL i DARNÉ

Nascut a Lleida el 4/2/1933. Casat amb Mercè Mas. Un fill.

Resideix a Girona des del 1939.

Administratiu. Excap del departament d'exportació d'una fàbrica de productes químics.

Al llarg de més de 50 anys ha treballat i treballa en múltiples activitats culturals, polítiques i esportives:

- En 1950, amb un grup d'aficionats a l'excursionisme, reorganitza i posa en marxa la secció de muntanya del GEiEG, que estava inactiva des de la Guerra Civil. D'aquesta entitat, en fou vicesecretari.

- En 1954 és fundador de la Unió Excursionista de Catalunya a Girona, de la qual és el primer secretari. Dins d'aquesta entitat desenvolupa, entre 1955 i 1965, una intensa activitat de divulgació de la cultura catalana, amb l'organització de cursos de llengua, gramàtica i literatura catalanes, curssets de cançons populars, exposicions, conferències, etc.

- Fou secretari de l'Orfeó de Cants de Pàtria, del qual forma part cap als anys 1950/60. Des de llavors ha cantat en diverses agrupacions corals: Cor Maragall de Girona, etc.

- De 1965 a 1973 és secretari de la Junta del Cercle Artístic de Girona.

- L'any 1967 forma part del grup promotor del Premi Prudenci Bertrana de novel·la catalana, del qual és el secretari durant els primers cinc anys.

- Col·laborador, entre altres publicacions, de Presència (1971-72) i de la Farga, revista de Salt, en la qual figura en el Consell de Redacció des del primer número. Ha col·laborat i col·labora també molt assíduament en publicacions especialitzades en esports de muntanya.

- Fundador del Centre Excursionista Saltenc, del qual fou president durant molts anys, i membre de la Junta Directiva del Casal de Jubilats de Salt.

- Regidor d'Esports de l'Ajuntament de Girona en la primera legislatura democràtica 1980-84.

Josep Cristòfol, caricatura de Lluís Mateu.

- Conseller del Consell Municipal de Salt des de la seva constitució. En fou elegit President el 12 d'octubre de 1981, càrrec que exercí fins a la seva dissolució en proclamar-se la independència municipal el 3 de març de 1983.

- En el camp esportiu, ha estat sempre i és un entusiasta practicant i impulsor dels esports de muntanya. Col·labora amb diverses entitats i amb grups d'escoltisme en la tasca de formació de monitors, molt especialment en temes de cartografia i d'orientació a muntanya. El nom de Josep Cristòfol apareix diverses vegades a l'Enciclopèdia de l'Excursionisme.

- President de Creu Roja 1989-1991.

- Director de la revista la Farga, revista de Salt, des de l'any 1991.

Cronologia feta per AGAPIT ALONSO i PONT

Sport Garatge, s.a.

* Reparacions

* Greixatges

* Neteja

Ps. Marquès de Camps, 5

Tel. 972 23 33 11

17190 SALT

SERVEI OFICIAL

VOLVO

Camions i Autobusos

c/ Vilablareix, 1 (cant. c/ Montfullà)

Tel. 972 23 38 61 - 17190 SALT

MIRALLS I VIDRES

OLAR, s.a.

**DISTRIBUIDOR DE FINESTRES DE GELOSIA
I MAMPARES PER A BANY HERMÈTIQUES**

- Manipulació i col·locació de vidre pla "CLIMALIT", "SECURIT", CORBAT, LAMINATS, etc.

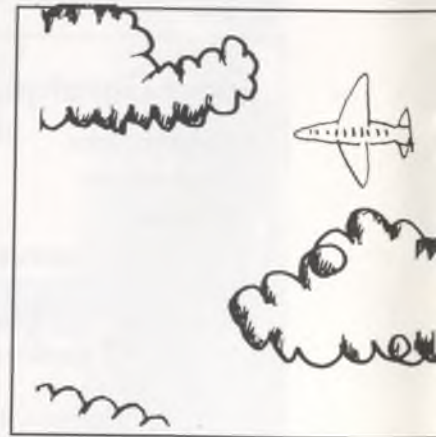
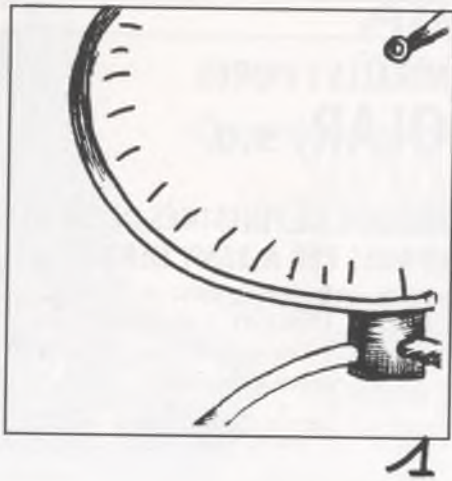
- Especialitzats en vidrieres artístiques, de formigó i vidres a la sorra.

c/ Joan Maragall, s/n (ctda. Pg. Països Catalans) - Apt. núm. 147
Tel. 972 23 58 11 - Fax 972 24 30 82 - 17190 SALT (Girona)

QUI HO MIRA ??

QUI HO MIRA ??

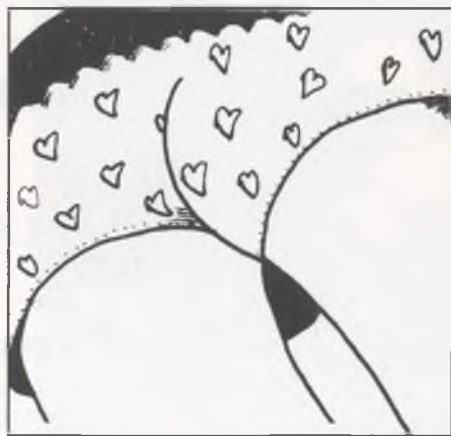
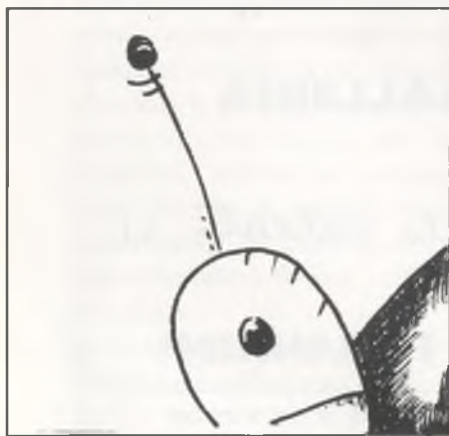

Us presentem un joc per passar una bona estona. Heu de dir quin és el personatge que veu els diferents quadres. La resposta la trobareu a l'última plana de la revista!

5/59

3

4

5

6

La ludoteca

*La finalitat del joc no és que el nen
aprengui, però malgrat tot,
a través del joc
s'aconsegueix educar-lo.*

La Ludoteca de Salt és un centre socioeducatiu que pertany al Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya. Consisteix en una instal·lació pensada, dissenyada i creada perquè els nens gaudeixin d'un espai per a jugar. Ben aviat complirà 15 anys des de la seva creació i durant aquests anys hi han passat infinitat d'infants i joves. Encara a hores d'ara té a disposició dels seus socis jocs i joguines que han estat presents des de l'inici de les seves activitats.

Antigament, aquesta Ludoteca va estar situada en l'última planta de l'edifici de la casa de Cultura de "Les Bernardes"; ara, però, des de l'any 1993, desplega el seu servei just al costat de l'Escola Pública de "La Farga", a la plaça de la Diputació, juntament amb altres serveis de caire social. La necessitat d'una Ludoteca rau en la mateixa societat actual. La

ciutat no permet als nens jugar a l'aire lliure com abans es feia; per aquesta raó han sorgit les Ludoteques i els parcs infantils, els quals tracten d'afavorir que els infants i joves puguin jugar d'una manera natural, evitant els riscos d'accidents i augmentant la qualitat pedagògica de l'entorn infantil.

Hi acudeixen infants i joves inscrits com a socis, els quals gaudeixen cada tarda de l'entreteniment i l'esbarjo. Els educadors i voluntaris/es proposen activitats educatives diverses i adequades a les edats dels participants, orientades per tal que descobrin i gaudeixin d'unes actituds positives, que el joc i la jo-

API
núm. 218

agència de la propietat immobiliària
administració de finques
gestoria administrativa

av. jaume i, 44 baixos - tels. 972 20 88 54 17001 - girona
972 20 13 35
972 21 46 08 Fax
passeig països catalans, 147 - tel. 972 24 44 92 17190 - salt

SERRALLERIA

V Lluís Valentí, S.L.

FERRO i ALUMINI

c/ Lluís Moreno, 11 - Tel. 972 23 75 00
17190 SALT (Girona)

guina els proporcionen. La Ludoteca de Salt "Les Bernardes" disposa d'un gran assortiment de jocs, i joguines que de manera ordenada i classificada vénen disposades en lleixes i prestatges (com una mena de biblioteca, però de joguines). Aquesta disposició ordenada permet que tant el nen/nena com el jove puguin localitzar fàcilment el lloc que correspon a cada joguina. Generalment els jocs i les joguines es disposen per temàtiques o centres d'interès, creant racons o àrees de diferents jocs.

Destaquen centres d'atenció com: els jocs de societat, de motricitat, d'habilitat, de construcció, els simbòlics o d'imitació (com nines i botiguetes), d'arrossegament (com cotxes i garatges), i, és clar, també disposem de jocs i de videoconsoles. El joc lliure sol anar combinat amb altres activitats dirigides habitualment en forma de tallers variats: de guirnalles, d'expressió, de modelatge de figures, de construcció de joguines, de contes, de pastisseria, de manualitats, etc....

Els infants i joves poden escollir lliurement la joguina o joc que desitgen i el company amb qui volen compartir l'estona de joc en un ambient de distensió, però alhora d'ordre i respecte mutu, on els participants han de respectar unes normes de convivència i civisme: cal dur les mans netes en entrar a la Ludoteca, recollir els jocs després d'acabar la partida, respectar els torns d'intervenció en les activitats, saludar el company quan s'acaba la partida, no es pot menjar ni mastegar res durant la sessió de jocs, saludar, no cridar...

La Ludoteca compleix una doble finalitat educativa i social.

En la vessant educativa, els educadors que hi treballen són persones que participen activa-

ment en les tasques de joc dels usuaris, dinamitzen, orienten, motiven relacions entre les persones, sensibilitzen, juguen, organitzen, vigilen, assessoren, verbs tots ells que en definitiva s'associen amb la intervenció educativa del centre i que pretenen ajudar l'infant i l'adolescent en l'aprenentatge i en el control de les seves emocions.

Cada un dels jocs ofereix un ressort pedagògic diferent, la qual cosa proporciona en l'usuari una gran varietat d'experiències i relacions simultànies i successives en un clima d'harmonia.

En la vessant social, la Ludoteca garanteix la participació de tots els nens que hi assisteixen. En la Ludoteca el nen coneixerà i es relacionarà amb altres infants, més grans, iguals o més petits que ell, i tindrà l'oportunitat d'experimentar amb jocs que per cars o desconeguts no es podria permetre.

A través de la joguina l'infant i el jove aconseguen gaudir del plaer de jugar i a través d'aquesta aconseguen aprendre unes actituds i uns valors socials.

La Ludoteca procura mantenir contactes amb escoles i centres educatius tant públics com privats i amb associacions per tal d'implantar una participació oberta i

àmplia del joc com a recurs educatiu útil. Ofereixen sovint assessorament a pares, educadors, escoles i entitats que ho desitgen sobre qüestions relacionades amb el joc i la joguina.

La Ludoteca de Salt "Les Bernardes" és oberta de dilluns a divendres des de les 5 de la tarda fins a les 8'30 del vespre. Els interessats s'incriuen durant els mesos de setembre i octubre de cada any (època en què la majoria de famílies planifiquen el temps d'esbarjo dels seus fills) aportant de manera individual la documentació requerida: full d'inscripció, full d'autorització, dues fotografies i la fotocòpia de la cartilla de la Seguretat Social.

L'activitat fonamental en aquest lloc és jugar. El joc forma part de la vida dels nens i a través del joc l'infant descobreix el món que l'envolta, és per a ells una manera d'expressar-se i de comunicar-se, tan fonamental com dormir o menjar, la qual cosa el fa indispensable per al seu desenvolupament harmoniós del cos i de la seva personalitat.

Ludoteca de Salt "LES BERNARDES"
Direcció General d'Acció Cívica
Dep. Benestar Social

El futur del joc

El futur del joc

No té sentit protestar perquè les joguines siguin cada dia més complicades en un context de contínua evolució tecnològica

L'aparició dels jocs informàtics ha estat molt relacionada amb el desenvolupament i popularització dels ordinadors, aquestes màquines intel·ligents que van sent presents en tots els àmbits de la vida quotidiana.

Els primers jocs informàtics es van comercialitzar per al consum domèstic a partir de l'any 1977, en realitat es tractava d'aparells connectats a la televisió de casa oferien els mateixos jocs electrònics que tan sovint es veien. En els bars, els típics d'escurabutxaques, i que eren capaços de fer arraconar els futbolins i màquines del "millón". Durant els primers anys la gent es resistia a adquirir aquest tipus d'aparell, donat que el seu preu era molt alt i perquè eren difícils de manipular. L'any 1982, amb l'aparició del famós model "Zx Spectrum", es va aconseguir entrar a les cases i és a partir d'aquí d'on neix la important i fabulosa indústria videoinformàtica que ara s'ha establert i que mou quantitat de milers de milions de dòlars (abans ho havia intentat el "Comodore 64", però no tenia tantes aplicacions com a instrument de joc).

Des d'aquell temps fins ara tan sols han transcorregut uns 17 anys. En només aquest temps s'ha arribat a aconseguir popularitzar els videojocs d'una manera espectacular. Segurament això contrasta de bon tros amb els 4.000 anys que han

calgut per a popularitzar els jocs de taula tradicionals.

L'expansió que ha tingut la microinformàtica durant els últims anys, tant a nivell domèstic com professional, ha posat les condicions perquè es produeixi un boom de jocs en suport informàtic. És innombrable la quantitat de jocs informàtics que ens ofereix el mercat; dia a dia s'observa l'aparició de nous tipus de jocs o millores de versions. Alguns comenten que en poc temps creixerà molt més la demanda i que aquests tipus de jocs seran encara més excitants i amb uns gràfics tan reals que anul·laran gran part de les joguines tradicionals. Gran part del sosteniment de la indústria de la informàtica es fonamenta en els jocs d'aquest tipus. Així, doncs, ha florit un nou concepte de joc que hem d'assimilar i que marcarà sens dubte una nova manera de jugar i d'entretenir-se.

Fins i tot alguns comenten que la propera estratègia del mercat informàtic serà adreçada a la gent gran, els quals disposen de més temps lliure i també de més capacitat de despesa. Per tant, no serà estrany observar com jubilats i gent adulta assistirà a botigues especialitzades per adquirir noves versions de videojocs. Segurament els casals de gent gran comptaran ben aviat amb ordinadors i videoconsoles que faran l'entusiasme dels més grans: Internet, Xats,

videojocs, enciclopèdies i altres entreteniments.

L'ordinador està destinat a fer acte de presència en totes les llars, tal com ja ha passat amb el telèfon o la televisió, la rentadora...

Però una de les qüestions que més preocupen a pares, mares i educadors és l'aparició de les primeres patologies: l'addicció dels nens i adolescents causades per la pràctica assídua de jugar a aquest tipus de joc i l'aïllament que provoca en l'usuari.

El nen queda atrapat en observar cada dia el seu progrés i habilitat en el joc. Aquest augment gradual d'habilitat el motiva, el satisfà i l'obsessiona. Si aquesta passió per jugar dura més del compte i altera el seu tarannà habitual i notem que renuncia a fer altres coses interessants per dedicar-se exclusivament a jugar al videojoc, és quan ha de provocar en els pares i educadors una certa preocupació. Llavors és quan cal intervenir.

Per entendre la qualitat dels jocs videoinformàtics només cal comparar-los amb els llibres. Existeixen en el mercat gran varietat de llibres per a nens. Els pares i educadors quan hem de regalar un llibre als nens i nenes generalment els escollim d'acord amb una sèrie d'utilitats i informacions que reporten, segons uns temes o uns arguments. L'entreteniment i la passió per la lectura pot tenir també els seus avantatges i els seus inconvenients. Hi ha llibres de lectura que provoquen fins i tot una addicció. És habitual que en arribar a casa, després d'un dia de treballar, decidim seure en un sofà per a continuar llegint el llibre o novel·la que vam deixar ahir.

Cal escollir els jocs amb els mateixos criteris que fem servir

per escollir els llibres que regalem. Cada llibre és diferent i cada joc també; alguns són necessaris, altres els hem d'evitar per un alt contingut de violència o perquè provoquen por o inquietud en l'infant. Cal oferir al nen i nena jocs adequats a la seva personalitat i condicions, cal escollir bé segons l'edat del nen, les seves necessitats específiques. Si el joc no coincideix amb l'edat del nen, li pot provocar avorriments o frustracions. Els pares són els qui coneixen més bé els seus fills i cal tenir també en compte, en part, les seves preferències, per això caldrà que els pares i educadors ofereixin als nens o adolescents jocs adequats a la seva personalitat, que facin descobrir a l'infant aplicacions menys explorades i no tan comercials, procurar dotar als fills d'una gamma de jocs variats, fent descobrir en els infants un

esperit d'autocrítica que permeti al nen assolir criteris d'opinió i el faci discernir o distingir en la fantasia on es troba (advertint-li que tot allò és mentida).

Moltes vegades en entrar en una botiga especialitzada de videojocs us trobareu davant d'una sèrie de prestatges plens de jocs informàtics, ordenats segons una classificació poc entenedora. Aquí us oferim una breu explicació de cada un dels mots més usuals(*):

Arcade: El jugador ha de dirigir un personatge del joc i superar amb ell una sèrie d'obstacles de creixent dificultat.

Aventura gràfica: El personatge ha de resoldre un enigma o una trama sortejant dificultats i proves d'enginy.

Estratègia: Joc on el jugador ha de controlar i manipular un gran nombre de dades per aconseguir un objectiu determinat.

Jocs de rol: El jugador assumeix el paper d'un personatge amb un

perfil, capacitats i habilitats variables i predeterminades per la sort.

Simuladors: Són els típics simuladors de vol, de vehicles de motor. Es necessita tenir habilitat i control de diverses variables.

Educatius: Desenvolupen la capacitat d'aprenentatge i la formació.

Jocs de taula: S'han reproduït per a ordinador i consoles una gran part dels jocs de taula existents. De totes maneres no han tingut l'èxit que s'esperava, potser perquè aquests tipus de jocs són els que afavoreixen la comunicació social i de relació amb els amics i aquest tipus de joc per ordinador resulta massa fred.

L'EQUIP D'EDUCADORS
DE LA LUDOTECA DE SALT
"LES BERNARDES"

ELS JOCS D'ORDINADOR I DE VIDEOCONSOLES

UNA DE FREDA

- Entreteniment car; exigeix una despesa econòmica. Està associat a la indústria informàtica. Tant els jocs com els aparells de suport són cars.
- El joc simbòlic (nines, disfresses, botiguetes) i els de regles (de taulell, fitxes i daus...) són essencials en l'etapa de creixement, ja que afavoreixen que el nen expressi els sentiments i es relacioni. Els jocs informàtics no faciliten cap de les característiques lúdiques que reporten els jocs simbòlics.
- En alguns casos crea en el nen una dependència o addicció en aconseguir resoldre la partida i pot fer canviar els hàbits dels nens.
- Molts dels jocs que es comercialitzen són de caire violent.
- No afavoreixen la interrelació amb altres companys.
- Sovint permet que l'infant o jove s'aïlli de l'entorn familiar per dedicar-se al joc.
- Ocupa les estones de lleure per a realitzar altres tasques més útils: llegir, estudiar, fer esport... fins i tot es converteix en centre d'atenció en reunions socials.
- Sovint converteix el lloc on es troba el suport del joc informàtic en un dels llocs més visitats de la casa; per tant, l'envolta un cert desordre habitual.

UNA DE CALENTA

- Afavoreix la concentració: permet fer un esforç d'atenció i reflexió intens i sostingut.
- Desenvolupa la coordinació de la vista amb la mà i el control de les habilitats: agudeses, destresa, rapidesa, precisió, paciència.
- Afavoreix la concentració i l'atenció cap als detalls petits: agudeses visual i auditiva.
- Integració de la informació: permet el raonament deductiu, inductiu, control de diverses dades alhora.
- Afavoreix la presa de decisions i d'eleccions.
- Els videojocs poden servir com a instrument de coneixement, operacions numèriques, enumeracions, seriacions, expressió del llenguatge...
- Inicia a la manipulació de l'ordinador. Els nens aprenen a entrar en altres funcions de l'ordinador (ben aviat INTERNET serà una revolució en les aules).
- Manté la vitalitat i activitat.
- La manipulació de l'ordinador concedeix a la persona una sensació de capacitat de control que desinhibeix les tímideses i reforça l'esperit de domini i reflexió (els jugadors sovint mediten sobre les seves errades).
- Ofereixen un alt nivell d'entreteniment.
- Alguns estudis afirmen que els escolars que utilitzen ordinadors aconseguixen resultats superiors en l'estudi i en la maduresa personal.

La nina: un joc de sempre

La nina: un joc de sempre és el joc més venut es el joc més venut

La nina de la Laura guarda el seu llit mentre ella és a l'escola. Una nina de drap, rosseta, tendra i riallera, que sovint es guanya la simpatia i confiança de la meua filla, i li lliura tendresa i manyacs; l'estreny entre els braços i li ofereix escalfor. De vegades quan veig aquella nina penso en la innocència de la Laura, en la seva tendresa, en les seves rialles: ella i la nina són inseparables. Li fa tot tipus de preguntes i confidències, però ella impassible i muda mai no respon, i malgrat tot, es presta a tots els sentiments i intencions. La Laura sovint troba companyia en la seva nina: si està sola, si està trista, si no té ningú amb qui jugar, si a la nit tarda una mica a adormir-se, i si es desperta massa d'hora, ella l'abraça, li parla, li enraona, la pentina, la gronxa, la nona...

Aquesta escena màgica existeix i ha existit sempre en totes les cases. La nina o, si fa el cas, el nino, és mitjaner de grans amistats a l'escola, a la llar d'infants, a la plaça, a la piscina, a casa dels amics i gràcies a ella aprenen a jugar junts, a cooperar en el joc: per vestir-la junts, per preparar-li el dinar, per comprar a la botigueta de firetes. Els nens moltes vegades també hi són, fan de papes, de metges, de botiguers, de policies, tots plegats ens observen i després ens imiten: juguen a ser... i parlen... i parlen... i sovint diuen, allò de: "Val que jo ara...? i tu em dius...!!"

La nina feta a imatge del cos hu-

mà ha estat considerada en totes les etapes de la història com un element associat al joc dels infants. En tenim notícies gràcies a les excavacions dels arqueòlegs, els quals han trobat testimonis de la seva existència des de fa dos mil anys. Les més antigues s'han conservat gràcies al costum d'enterrar-les junt amb els seus petits propietaris. Així s'han trobat nines egípcies, gregues o romanes.

Durant segles les nines van ser fetes de fusta i argila i cap a finals del segle XIX es van començar a fabricar amb cartró. Les nines de porcellana es van difondre molt pel centre d'Europa, i les realitzades amb terrissa es van establir a la zona de València i sobretot a Alacant, gràcies a la seva tradició terrissera. Aquest fet va originar ben aviat l'establiment d'altres indústries auxiliars cridades a confeccionar complements de la nina (vestits, parament per a la llar infantil,

cotxes per a nines, màquines electròniques, etc.). En poc temps, de la mà de les primeres indústries de fang i terrissa, va tenir el desplegament de tota la gran indústria del joguet espanyola, que té projecció i gran fama a nivell internacional.

L'aparició dels plàstics a partir de l'any 1950 no va impedir la progressió i adaptació dels productors, que van continuar creixent.

Malgrat tot, és una joguina de futur, i com que tot està subjecte a modes i a canvis segons els gustos i preferències de la societat i la publicitat, sempre ha estat subjecta a les modes i als canvis de la societat. Això ha originat que en l'actualitat ressurgeixin una varietat de col·leccionistes i museus que intenten testimoniar la història de l'home envers les joguines.

Tant fabricants com professionals del món de l'educació i la psicologia es posen d'acord i fan

contínues advertències envers els alts beneficis que reporta a l'infant jugar amb ninos i nines durant les primeres etapes del creixement ja que afavoreixen l'aprenentatge i la socialització. Segons les edats, els infants utilitzen aquest nino o nina com a joc de manera diferent, per exemple:

Des dels 18 mesos: l'infant agafa el seu nino, el passeja suaument pel damunt del rostre, la qual cosa li proporciona plaer tàctil i sensorial.

De mica en mica anirà reconeixent en el nino una imatge semblant a la seva, amb els dits recorrerà els ulls, les faccions i els cabells, existirà una primera consciència de l'altre, d'aquell doble que se li assembla.

Quan tenen 2 anys: la nina serveix com a forma de joc sensorial i motriu, amb la qual cosa la vestirà, la pentinarà, li cordarà els botons. Donarà utilitat a la pinta i al raspall, al biberó per a ninos i al cotxet. L'infant descobreix que la seva imaginació no té límits i la deixa volar lliurement, donant lloc a la representació de tota mena de situacions: comença a simbolitzar i a representar.

Al voltant dels 3 anys: amb l'aparició del llenguatge, la capacitat de jugar simbòlicament (és a dir, imitant la vida real que els envolta) s'amplia enormement i la nina es converteix en un important element de socialització. La nina és una gran companya: l'abraça, la passeja, se l'emporta a tot arreu, la tracta com una persona i es converteix en objecte de tota fantasia i imaginació, li diu secrets a l'orella.

Entre els 6 i els 8 anys el joc de la nina sembla desaparèixer de la vida del nen (no de la nena), i de cop ressorgeix després entre els 8 i els 10 anys a través de

ninos articulats (homes granotes, paracaigudistes, action man, monstres convertibles) als quals també pot vestir i fer-los interpretar tants papers com vulgui.

L'ús de la nina o dels ninos com a joc ofereix uns interessants beneficis i actituds positives als nens que les utilitzen com a joc.

L'ajuda a prendre consciència del propi cos i afavoreix el descobriment per part del nen del seu propi cos. En rentar-la, en vestir-la, reproduceix sensacions que li fa experimentar la seva pròpia mare.

Facilita la comprensió de les relacions entre pares i fills. El joc de nines estimula el procés d'identificació del nen amb els seus pares, ja que a través d'aquest joc el nen reproduceix les seves experiències representant el paper de pare o mare, la renya l'acaronar, l'atén. Amb aquests tipus de comportament s'afavoreix la comprensió de relacions entre pares i fills.

Promou el procés d'aprenentatge de les actituds de la maternitat i la paternitat. Jugar amb nines ajuda les nenes a ser bones mares i els nens a ser bons pares, respectivament.

Estimula l'aprenentatge de les normes i hàbits de convivència: el nen o nena imposa una sèrie de disciplines a la nina, el mateix que li ha estat exigint, se li donen ordres (si travesses la carretera mira als dos costats), i se li prohibeixen accions (menjar assegut i quiet), és a dir, se li desenvolupa la consciència moral.

La nina té un valor terapèutic

Compren la solitud, la inseguretats o l'excessiva autoritat dels pares. Satisfà les necessitats del nen, fent que el nino es converteixi en allò que ell desitja. Descarrega la seva agressivitat simbòlica. Els ninos són discrets

oients de confidències fins i tot d'enfadaments.

Afavoreix la sociabilitat: l'espai creat al voltant de les nines estimula la comunicació entre els nens i nenes. Entre tots li donen menjar, la vesteixen, la passegen al parc, juguen a metges...

Per tots aquests motius la nina continua essent avui una joguina molt completa i té avantatges sobre tots els altres jocs: és econòmica, és necessària durant els primers anys dels infants i, sobretot, són màgiques.

La nina amb més de 2.000 anys d'història assisteix silenciosa als canvis tecnològics i té el propòsit de continuar essent la joguina més venuda. De fet cada any ho aconsegueix.

L'EQUIP D'EDUCADORS
DE LA LUDOTECA DE SALT

Algunes dades socioeconòmiques

Algunes dades socioeconòmiques del municipi de Salt

El coneixement que tenim els ciutadans sobre el lloc a on vivim sol ser en general molt bàsic i moltes vegades allò que pensem està basat en opinions subjectives que mai hem contrastat amb dades quantitatives. Jo mateix, abans de fer aquest article, tenia una idea por clara sobre molts temes relacionats amb el poble de Salt, i després d'haver consultat la informació de l'Institut Català d'Estadística he descobert algunes dades interessants, de vegades sorprenents, que he intentat exposar en forma de preguntes i respostes, per fer la lectura més entenedora.

Tota la informació que contempla l'article sobre el municipi de Salt s'ha comparat amb la mateixa informació de la comarca del Gironès, simplement per tenir una referència. L'article no pretén res més que exposar unes dades que permetin encetar una reflexió sobre allò que tenim al nostre entorn immediat.

QUANTA GENT VIU A SALT?

Als padrons municipals l'any 1996 hi han registrades 21.519 persones, de les quals un 17% són menors de 14 anys, un 69% tenen entre 15 i 64 anys i un 14% són majors de 65 anys. La població des de l'any 1991 fins al 1996 va disminuir en 288 persones. És curiós veure que entre aquestes dates, mentre el nombre d'habitants de Salt disminuïa, a la resta de la comarca augmentava considerablement, en concret es va

passar de 125.875 persones a l'any 1991 a 129.044 persones a l'any 1996.

ON HA NASCUT LA GENT QUE VIU A SALT?

Amb les dades de l'any 1996 podem dir que el 69% de la gent que viu a Salt ha nascut a Catalunya, un 28% a la resta de l'Estat espanyol, i un 3% a l'estranger. En canvi si prenem la comarca globalment el 76% ha nascut a Catalunya, el 21% a la resta de l'Estat, i finalment un 3% a l'estranger.

QUIN ÉS EL MOVIMENT NATURAL DE LA POBLACIÓ?

Amb les dades disponibles des de 1991 fins al 1996 veiem que cada any hi ha menys naixements i més defuncions, en concret, l'any 1991 van haver-

hi 242 naixements enfront de 145 defuncions, mentre que l'any 1996 van haver-hi 214 naixements enfront de 159 defuncions. Així mateix també s'observa com el nombre de matrimonis ha disminuït de 102 a 90 entre els esmentats anys. Si ho comparem amb la comarca la tendència és semblant en quant al creixement de les defuncions, però en canvi el nombre de naixements ha augmentat de 1.330 l'any 1991 a 1.378 l'any 1996.

QUANTES PERSONES VIUEN EN CADA LLAR?

Cada vegada hi ha més llars d'una sola persona i menys llars de més de cinc persones. L'any 1996 al 15% de llars hi vivia una persona, al 24,6% dues, al 22% tres, al 25,2% quatre, i al 13,2% n'hi vivien cinc o més.

QUIN NIVELL D'ESTUDIS TÉ LA GENT DE SALT?

ÉS MOLT O POC?

Segons l'estadística de població de 1996 quasi el 19% de la població de Salt no té cap titulació, mentre que a la resta de la comarca només és el 16%. El percentatge de gent amb titulació de primer grau és del 45,8% a Salt, i del 37,8% a la comarca. Pels estudis de segon grau els percentatges són 31,5 a Salt i 34,8 al Gironès. Finalment en els estudis de tercer grau la diferència és molt gran perquè mentre que a Salt comptabilitzem el 4%, a la comarca és d'11,4%, és a dir més del doble.

QUIN GRAU DE CONEIXEMENT ES TÉ DEL CATALÀ?

El 95'2% de la gent de Salt manifesta que l'entén i el 80% el sap parlar. Només un 76,5% el sap llegir, i un 58,8% el sap escriure. Els percentatges per la comarca són molt semblants.

EN QUÉ TREBALLA LA GENT QUE VIU A SALT?

La majoria de la gent, 55% treballa en el sector serveis, un 35% a la indústria, quasi un 9% a la construcció, i només un 1% al sector agrari.

QUIN ÉS EL PRODUCTE INTERIOR BRUT PER HABITANT?

ÉS MOLT O POC?

Amb les dades del 1991 podem dir que cada persona a Salt aporta amb el seu treball 989.800 ptes. a l'economia, en canvi, si prenem la comarca en global resulta que cada persona aporta 2.096.900 ptes. Aquesta diferència resulta ser més del doble. Això no vol dir que la gent de Salt treballi menys o sigui

menys productiva, sinó que segurament molta gent només viu a Salt i treballa a fora. També podria influir el fet que, com veurem més endavant, el nombre d'empreses a Salt sigui molt menor que a la resta de la comarca.

AIXÒ VOL DIR QUE LA GENT DE SALT ÉS MÉS POBRA?

No necessàriament. Per saber això podem veure quina és la renda familiar bruta disponible, i trobem que a l'any 1991 la mitjana per família era d'1.027.300 ptes. A la comarca del Gironès era d'1.234.000 ptes., i si mirem el municipi de Girona la diferència encara és més gran, perquè allà cada família disposava a l'any 1991 d'1.325.400 ptes. Veient aquestes dades sí que podem afirmar que a Salt, en general, som una mica més "pobres".

QUANTES EMPRESES I PROFESSIONALS TREBALLEN A SALT?

Per contestar aquesta pregunta cal que mirem el següent quadre

Per poder fer una comparació entenedora cal que mirem les dues últimes columnes, que ens

indiquen el nombre d'empreses que hi ha per cada 1.000 habitants especificant a quin sector pertanyen. Excepte en el cas de la construcció, les diferències són molt grans. En general, hi ha aproximadament el doble d'empreses en qualsevol dels sectors d'activitat a la comarca del Gironès, fins arribar al punt de triplicar-se en el cas dels professionals i els artistes, sempre a favor de la Comarca i en detriment del municipi de Salt.

CONCLUSIÓ

Hi ha alguns tòpics sobre Salt que un cop hem valorat la informació de l'Institut d'Estadística de Catalunya semblen encertats. Per exemple, sempre hem sentit a dir que Salt és una població dormitori. També està en la ment de la majoria que la vila de Salt és lletja i massificada. Potser aquesta és la raó que el nombre de persones que viuen a Salt disminueix mentre que a la comarca augmenta i això és un indicador clar que la gent s'estima més viure a altres llocs, malgrat que a Salt els preus de les vivendes són en general més econòmics.

1996 NÚM. EMPRESES	Municipi SALT	Comarca GIRONÈS	Municipi SALT per 1.000 hab.	Com. GIRONÈS per 1.000 hab.
INDÚSTRIA	120	997	5	8
CONSTRUCCIÓ	212	1.440	10	11
COMERÇ AL DETALL	369	2.705	17	21
SERVEIS LLEVAT COMERÇ AL DETALL	489	4.758	22	37
PROFESSIONALS I ARTISTES	114	2.061	5	16
TOTAL	1.299	11.961	60	92

Per fer la vila més atractiva caldria analitzar com evoluciona el paisatge urbanístic del poble, donar al ciutadà allò que realment necessita per integrar-se dins de l'entramat urbanístic: zones verdes, espais oberts, control de sorolls, etc.

També s'observa en general que les empreses no inverteixen al municipi de Salt, i que els professionals majoritàriament s'estableixen a fora. Caldria preguntar-se per què es dona aquesta circumstància. És cert que el pol d'atracció de Girona és molt gran, però això no sembla suficient per explicar que en una separació de només 1,5 km hi hagi tantes diferències. Les empreses solen escollir la seva ubicació tenint en compte molts

factors, entre ells el preu, les infraestructures, les comunicacions, els impostos que han de pagar, etc., aleshores s'hauria d'analitzar si Salt reuneix aquestes característiques o té mancances en algun d'aquests aspectes.

Per què la gent de Salt compra la roba, les sabates, els llibres, els bolsos, els mobles, els electrodomèstics, etc. a fora? La resposta és ben clara. Un cop vistes les dades anteriors és evident que l'oferta de qualsevol servei està molt per sota de la mitjana de la comarca. Per tant no és que la gent prefereixi comprar a Girona o a un altre lloc, sinó que gairebé no té més remei que fer-ho, perquè l'oferta de Salt no és suficient per omplir

les seves expectatives.

Què podem fer perquè els comerciants, els professionals i les empreses es vulguin establir a Salt? Què podem fer perquè la gent vulgui quedar-s'hi a viure i no fugi a altres contrades? Cal analitzar en profunditat tota la informació disponible i preguntar-nos quin model de poble volem per tal de crear les condicions adequades que a llarg termini condueixin a la consecució d'un espai habitable, confortable i desitjable per a tothom.

ANTONI ROMERO i SOLER

- El botiguer mira el quadre 1
 el peix observa el quadre 2
 el senyor estirat a terra veu el quadre 3
 el senyor agenollat mira el quadre 4
 el nen que puja al tobogan veu el quadre 5
 el nen que juga a cuit i amagar no veu res i per tant ho veura tot negre quadre 6

QUI HO MIRA ??

LA FARGA - Revista de Salt

Passeig Verdaguer, 1 - 17190 SALT

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Telèfon _____ Codi Postal _____

DNI _____ Professió _____

Desitjo subscriure'm a LA FARGA - Revista de Salt, editada pel Casal de Jubilats de Salt, i faré efectiva la subscripció anyal de 1.500 ptes. (per a l'any 1999), per mitjà de rebut bancari.

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors:

Agrairé que, amb càrrec al meu compte/llibreta, atenguin els rebuts que els presenti el Casal de Jubilats de Salt, anyalment, per la subscripció de "LA FARGA" Revista de Salt.

Titular compte/llibreta _____

Banc/Caixa _____

Agència/Adreça _____

Número de compte/llibreta _____

Signatura

LA FARGA

col.labora i anuncia't!

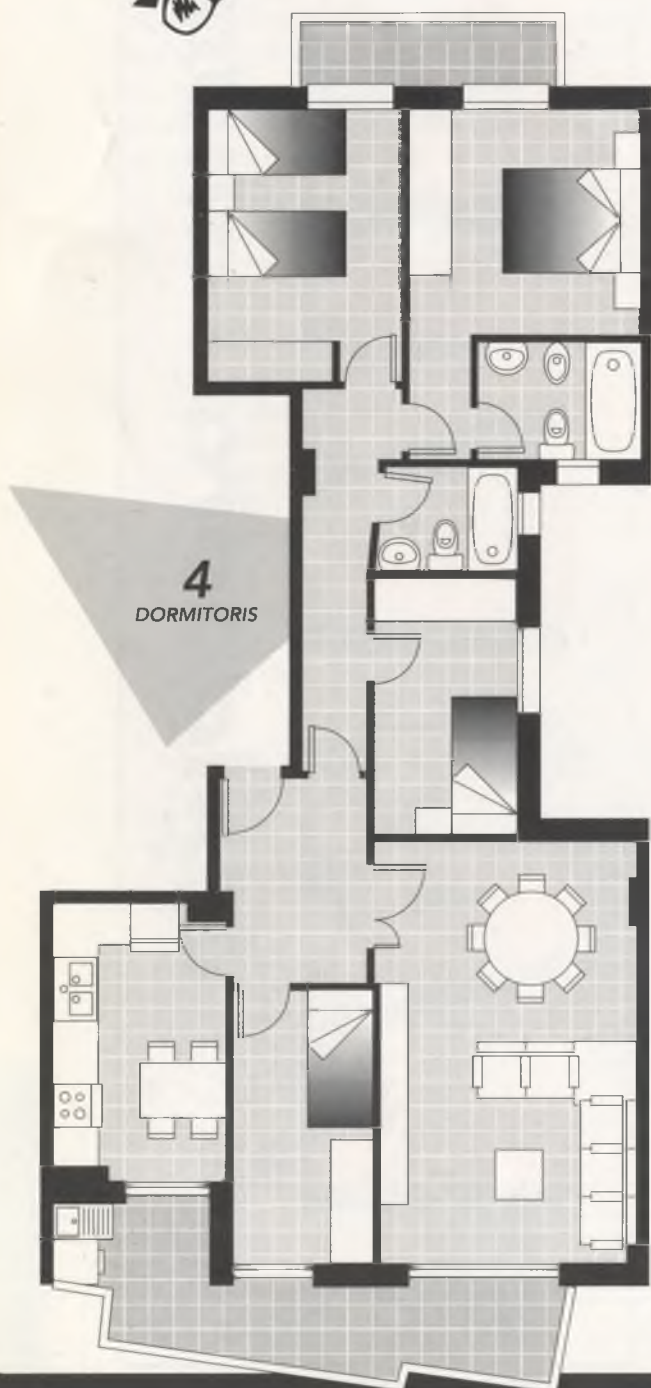
el final d'un llarg camí

Prou de buscar!

Edifici **SALT 20**

Al Passeig dels Països Catalans, 124

- ▶ 4 dormitoris dobles
- ▶ 2 Banys complets
- ▶ Acabats de qualitat
- ▶ Cuina equipada
- ▶ Escala de 2 veïns per replà
- ▶ Orientats al migdia
- ▶ Calefacció individual
- ▶ Pàrquing opcional
- ▶ Fins al 100% de finançament

**PÀRQUING
OPCIONAL**

EUGESA

CONSTRUCTORA • IMMOBILIÀRIA

C. Major, 182 - SALT
Tel. 972 23 55 61

Més de 25 anys construïnt